

การจัดการเรียนรู้ในยุคชีวิตวิถีใหม่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

Learning Management in New Normal Towards Sustainable Development

กุลิสรา จิตรชญาวนิช, นิตยา สุวรรณศรี,

อุดม คำขาด, ชลายุทธ์ ครุฑเมือง และ สุมิตรา โรจนนิตติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

**Kulisara Jitchayawanit, Nittaya Suwanasri
Udom Khamkhad, Chalayut krutmuang and Sumitra Rojananiti**

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, Email : khothaweesai@gmail.com

บทคัดย่อ

จากวิกฤติปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและสังคมโลกที่ผ่านมาในช่วง 1-3 ปีของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การรักษาสุขภาพ การใช้ชีวิตประจำวัน และการจัดการศึกษา ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นที่เห็นได้อย่างชัดเจนในสังคมก็คือ การจัดการศึกษา โดยสถานศึกษามีความจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนกลวิธีหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหากรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถเดินทางมาศึกษาเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ตามปกติ รวมทั้งสนองตอบความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองในการใช้ชีวิตแบบใหม่ ซึ่งทุกคนจะต้องเปิดใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ในสภาพการณ์ที่เป็นปกติอย่างมีความสุข สำหรับการจัดการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สถานศึกษาควรพัฒนาผู้เรียนในหลายด้านด้วยกันเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งสามารถเรียกขื่อย่อว่า 7 ค. ได้แก่ ความรู้ ความดี ความคิด ความเป็นไทย ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความเป็นสากล และความสุข โดยสามารถใช้การจัดการจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบด้วยกันในการพัฒนาผู้เรียนในมิติดังกล่าว เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ On-site การจัดการเรียนรู้ผ่านทีวี (On-air) การจัดการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต (Online) การจัดการเรียนรู้แบบตามความต้องการ (On-demand) การจัดการเรียนรู้ด้วยการนำส่งเอกสารที่บ้าน (On-hand) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (On-Technology-based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (On-Self-Directed Learning) และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้; ยุควิถีชีวิตใหม่; การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstracts

Derive from serious problems in Thai society and world societies of the past 1-3 years of the spread of Coronavirus (COVID-19), a lot of danger affected people's lives in many dimensions. Jobs, health, daily-lives and educational management have changed. The most affected issues which were seen vividly was educational management. Institutions had to adapt or find alternative ways to develop learners. To solve the problems these concern the learners. They could not come to learn in school as usual. To fulfill the learners need of learners and guardians in new normal. All have to be opened mind to accept. For the learning in new normal for sustainable development the institution should develop learners in many learning, in order to develop a perfect human, seven knowledgeable, good, thoughtful, be Thai, technology skillful, modern and happy, learning though on site, on air, learning on demand, learning on-hand, learning on technology, on self-directed learning, and active learning.

Keywords: Learning management; New normal; Sustainable Development

บทนำ

บทความเรื่อง การจัดการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้เขียนตั้งใจที่จะนำเสนอ มุมมองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่แก่สถานศึกษาทุกระดับเพื่อให้มีการปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ใหม่ และมีความตระหนักถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนจะสามารถใช้ชีวิต ได้อย่างปกติในการศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งใช้ชีวิตอยู่ในสังคมฐานวิถีชีวิตใหม่ได้อย่างมีความสุข และสถานศึกษาจะต้องไม่คำนึงถึงแค่เพียงการวางแผนพัฒนาผู้เรียนในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ หรือพัฒนามิติใด มิติหนึ่งเท่านั้น แต่จะต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมหลากหลายมิติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาได้อย่าง ยั่งยืน ทั้งนี้ระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาการจัดการเรียนรู้ยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ในสังคมไทยกำลัง ได้รับความสนใจของสถานศึกษาทุกระดับ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเกิดขึ้นในสังคมไทย ด้วยเหตุผลที่สำคัญได้แก่ การระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ หรือโควิด-19 เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้ ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ เมื่อวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ระลอกแรกเริ่มคลี่คลายลง ส่งผลให้เกิดคำถามถึงความปกติใหม่ หรือ ‘นิวนอร์มอล’ (New Normal) เกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นก็คือ การจัดการศึกษาซึ่งต้องมีการปรับตัว (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2563 : 783-795) โดยสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติมา เป็นการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์เพื่อลดการเผชิญหน้า การติดเชื้อไวรัสหรือการแพร่ระบาดของเชื้อโรค และเว้นระยะห่างระหว่างกัน รวมทั้งยังต้องดัดกิจกรรมที่จัดเพื่อพัฒนาผู้เรียน มาเป็นกิจกรรมแบบออนไลน์ (กาญจนา บุญภักดี, 2563 : A1- A6) จากเหตุการณ์วิกฤตของการแพร่ระบาดเชื้อโคโรนา 2019 ครั้งนี้ ได้สร้างระบบโลกแห่งการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งเป็นการบังคับให้การศึกษาต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย รวมทั้ง เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงวิกฤตให้เป็นโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาสร้างรูปแบบการ

เรียนรู้ที่หลากหลายช่องทางหลากหลายรูปแบบ และสร้างระบบการพัฒนาการศึกษา (สมพร ปานดำ, 2563 : 3-4) สำหรับกรอบในการนำเสนอบทความในภาพรวมได้แก่ การจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ความหมายชีวิตวิถีใหม่ แนวทางในการจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืนในยุคชีวิตวิถีใหม่ และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่ในสังคมไทยเป็นสิ่งที่ท้าทายของสถานศึกษาที่ผู้บริหาร ครู ผู้สอน จะต้องปรับเปลี่ยนกลวิธีหรือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สำหรับการจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่เพื่อจะพัฒนาผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน สถานศึกษา ครู ผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สามารถศึกษาทำความเข้าใจรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในภาพรวมของเรื่องดังกล่าว ในประเด็นสำคัญได้แก่ ความหมายชีวิตวิถีใหม่ แนวทางในการจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืนในยุคชีวิตวิถีใหม่ โดยมีรายละเอียดนำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

ความหมายชีวิตวิถีใหม่

ราชบัณฑิตยสภา (2565 : ออนไลน์) ให้ความหมาย ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) แปลว่า ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลัก

บิลล์ กรอสส์ (Bill Gross, 2008 : online) ให้ความหมายของ New Normal คือ ความปกติในรูปแบบใหม่ ซึ่งบุคคลดังกล่าวเคยเป็นผู้จัดการกองทุนชื่อดังของสหรัฐอเมริกา ที่โด่งดังในช่วงวิกฤติการเงินสำคัญ ๆ ของโลก ได้กล่าวไว้ในปี 2008 โดยเน้นความปกติในรูปแบบใหม่หมายถึง พฤติกรรมของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปจะทำให้เกิดความคุ้นชิน และกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติ

สรุปได้ว่าวิถีชีวิตใหม่ เป็นการดำเนินชีวิตรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เมื่อมีปัจจัยบางอย่างมากระทบ จึงส่งผลทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอด

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ในปัจจุบัน สถานศึกษาหลายแห่งทุกระดับมีการตื่นตัวเพื่อปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทหรือสภาพการณ์ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน เริ่มปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างหรือพัฒนาและแสวงหารูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในยุคชีวิต

วิธีใหม่ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างน่าสนใจดังต่อไปนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563 : 6-8) ได้เสนอขั้นตอนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ใน New Normal โดยมีจุดเน้นอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่เป็นการเรียนรู้เชิงลึก คือ รู้จริง รู้ชัด นำไปประยุกต์ใช้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ การออกแบบการเรียนรู้ที่จะตอบสนองจุดเน้นดังกล่าว ควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ **Passion** ของผู้เรียนว่าอะไรที่สามารถ กระตุ้นผู้เรียนให้มี **Passion** ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีสิ่งกระตุ้นแตกต่างกัน หากผู้สอนค้นพบสิ่งกระตุ้น **Passion** ดังกล่าว จะเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น ความกระตือรือร้น การแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

2. วิเคราะห์สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับ **Passion** ของผู้เรียน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความความสงสัยใคร่รู้ของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ **Passion** จะช่วยให้ผู้เรียนใช้พื้นที่การเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตรงกันข้ามหากกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับ **Passion** ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมไม่อยากเรียนรู้

3. วิเคราะห์ **Platform** และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง (หลายเส้นทาง เป้าหมายเดียวกัน) สำหรับ **Platform** การเรียนรู้นั้นอาจจะเป็นการเรียนรู้บนโลกออนไลน์ การเรียนรู้ที่โรงเรียน การเรียนรู้ที่บ้าน การเรียนรู้ที่ชุมชน ส่วนวิธีการเรียนรู้ควรเน้นวิธีการเรียนรู้ตามแนวทาง **Active Learning** ในทุก **Platform** เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สะท้อนคิด และถอดบทเรียนเป็นแก่นของความรู้ ซึ่งการถอดบทเรียนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก

4. เตรียมทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ในแต่ละ **Platform** และวิธีการเรียนรู้ขั้นตอนนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกพื้นที่การเรียนรู้ของตนเองในลักษณะการเรียนรู้ส่วนบุคคล (**Personalized Learning**) หรือการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจจดจ่อและมุ่งมั่นอยู่กับการเรียนรู้ของตนเอง

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเปิดพื้นที่การเรียนรู้ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบและใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินเพื่อพัฒนาตนเอง 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม และ 5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนคิดตนเอง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ครั้งใหม่ หากผู้สอนเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มากเท่าใด การเรียนรู้เชิงลึกจะเกิดขึ้นได้มากเท่านั้น

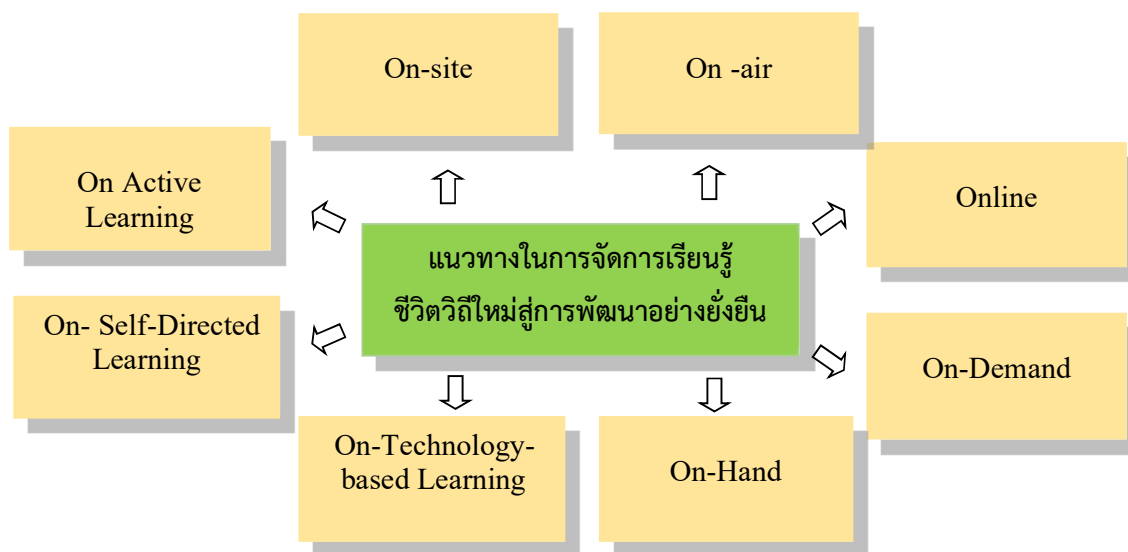
6. ประเมินประสิทธิภาพของ Platform และวิธีการเรียนรู้ ที่ผู้สอนได้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ว่า สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการประเมินในส่วนนี้จะนำไปสู่การ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพื้นที่การเรียนรู้มากขึ้น

เทือน ทองแก้ว (2563 : 1-10) กล่าวว่าไว้ว่าการเรียนรู้วิถีใหม่จะต้องมีการจัดเรียนการสอนที่มีการนำ เทคโนโลยีมาใช้ ที่เรียกว่าสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่ครูและผู้บริหารต้องปรับบทบาท ในการสอน การบริหาร และวิธีการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในมิติแบบใหม่ ที่ผสมผสาน การสาธารณสุขกับการจัดการศึกษาในระบบใหม่ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาแนวคิดแบบใหม่ (Design Thinking) การพัฒนาทักษะชีวิต (Life Skill) ในภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และกระบวนกรทางความคิด (Mindset)

กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ (2564 : 14) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนในวิถีชีวิตใหม่การเรียนรู้ของนักเรียน ใหญ่เกิดขึ้นที่โรงเรียน เรียนรู้จากห้องเรียน และนอกห้องเรียนในสถานที่ต่าง ๆ ด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนผู้เรียน และผู้ปกครองโดยมีการจัดการเรียนการสอน 5 รูปแบบ ดังนี้ (1) การ จัดการเรียนรู้แบบ On-site (2) การจัดการเรียนรู้แบบ On-air (3) การจัดการเรียนรู้แบบ Online (4) การ จัดการเรียนรู้แบบ On-demand และ (5) การจัดการเรียนรู้แบบ On-hand

ยีน ภูววรรณ (2565 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้แบบวิถีใหม่ มีลักษณะที่สำคัญได้แก่ การศึกษาเป็นแบบการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เนื่องจากการเรียนการสอนจะมีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เพื่อ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถทำอะไรได้หลากหลาย โดยใช้เวลาน้อยลง ใช้ต้นทุนต่ำ รวมทั้งจะต้องเป็นการ จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความรู้ ความสามารถ ความคิด จินตนาการ มุมมอง ทักษะคิด และการเรียนรู้แบบ นำตนเอง

สรุปได้ว่าแนวทางในการจัดการเรียนรู้วิถีชีวิตวิถีใหม่สามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบหรือ ซึ่งไม่ว่าสถานศึกษาจะเลือกใช้รูปแบบหรือวิธีการใดก็ตาม แต่ต้องเล็งเห็นความสำคัญในการจะพัฒนาผู้เรียน ไปสู่การพัฒนาได้อย่างยั่งยืนไม่ใช่เป็นเพียงแค่การพัฒนาแบบผิวเผิน แต่ต้องเป็นการพัฒนาแบบลุ่มลึก ทั้งนี้ การที่สถานศึกษาจะพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้นจะต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม โดยสถานศึกษาควรตระหนักให้มีความสำคัญในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมี คุณภาพนำไปสู่การพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนสามารถสรุปเป็นแผนภาพ ไว้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำหรับแนวทางในการจัดการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่ที่น่าสนใจได้วางแผนภาพข้างต้น มีรายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบ On-Site เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนหรือในห้องเรียนปกติ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้มายาวนานในสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนรู้ผ่านทีวี (On-Air) เป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านทีวี ผ่านระบบดาวเทียม KU-BAND (จานทึบ) ช่อง 186-200 ระบบเคเบิลทีวี (Cable TV) และระบบ IPTV 2 โดยส่งสัญญาณไปยังสถานศึกษาที่มีเครื่องรับสัญญาณหรือมีอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่สามารถรับสัญญาณดาวเทียมได้ โดยผู้เรียนจะสามารถศึกษาเรียนรู้ผ่านจอโทรทัศน์
3. การจัดการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต (Online) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ เนื้อหา รูปภาพ วิดีโอ การใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท (Multimedia) ร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทันสมัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตามความต้องการ การเรียนรู้แบบออนไลน์ สามารถเรียนผ่านโปรแกรมต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เช่น โปรแกรม Zoom, Microsoft Teams เป็นต้น
4. การจัดการเรียนรู้แบบตามความต้องการ (On-Demand) เป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยสนองตอบความพร้อมความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษา เช่น การจัดการเรียนรู้ทางเว็บไซต์ DLTV (www.dltv.ac.th) ช่อง Youtube (DLTV Channel 1-15) และแอปพลิเคชัน DLTV

บนสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต สำหรับการเรียนรู้ในช่องทางนี้จะเหมาะสมสำหรับผู้เรียนและสถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีหรือเครื่องมือรับและส่งสัญญาณ

5. จัดการเรียนรู้ด้วยการนำส่งเอกสารที่บ้าน (On-Hand) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยสถานศึกษาหรือครูผู้สอนนำหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ฯลฯ ไปให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้าน ซึ่งรูปแบบนี้เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี

6. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (On-Technology-based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็น Platform ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่ครูกำหนดไว้ สำหรับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน มีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ มีเนื้อหาที่เป็น Digital Content ซึ่งอาจจะเป็นเนื้อหาที่เป็นข้อความภาพหรือจะเป็นคลิปต่าง ๆ มีนาอุปกรณ์ Digital ส่วนนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถเข้าถึงเนื้อหา Digital Content ได้ และกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

7. การจัดการเรียนรู้แบบตนเอง (On-Self-Directed Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้อีกรูปแบบที่น่าสนใจที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ โดยผู้เรียนจะมีบทบาทที่สำคัญในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะมีสิทธิ์ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง และแสวงหาประสบการณ์อย่างอิสระจากการตัดสินใจด้วยข้อมูลที่เพียงพอ และรับผิดชอบการกระทำของตนเอง ผู้เรียนจะจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างอิสระ

8. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (On-Active Learning) เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้

การพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืนในยุคชีวิตวิถีใหม่

การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในยุคชีวิตวิถีใหม่ สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความสมดุลในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของผู้เรียนควบคู่กันไปด้วย จึงจะถือได้ว่าเป็นการพัฒนาที่ดีและยั่งยืนอย่างแท้จริง สำหรับหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเน้นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการกระตุ้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การสร้างความเข้มแข็งทางสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนทุกคน ทั้งในยุคปัจจุบันและอนาคต โดยมีพื้นฐานความคิดว่า เศรษฐกิจที่ทำให้เกิดดุลยภาพของการพัฒนาได้นั้น จำเป็นต้องเป็นเศรษฐกิจในสังคมที่มีรากฐานมั่นคง มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถพึ่งตนเองได้ในขณะเดียวกันประชาชนในสังคมสามารถพัฒนาระเบียบวิถีชีวิตทั้งของตนเองและส่วนรวมให้ดำรงอยู่ได้โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงสำคัญในการส่งเสริมแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนา

ในหลายมิติ โดยสามารถประยุกต์ใช้แนวทางของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้เสนอความคิดเห็นไว้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนไว้ดังต่อไปนี้

อำไพ หรรณารักษ์ (2550 : 20-25) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาคนได้อย่างยั่งยืน สถาบันการศึกษา จำเป็นจะต้องพัฒนาในหลายด้านด้วยกันดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge) การพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจอย่างน้อย 2 ด้าน คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และความรู้เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน กล่าวคือ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึงการยอมรับว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร้ขีดจำกัด ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและ ความซับซ้อนของระบบนิเวศเป็นเป้าหมายที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยมีเหตุผลสนับสนุนทั้งจาก มุมมองของนักวิทยาศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักฐานจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่มนุษย์สัมผัสได้ในปัจจุบัน สำหรับความรู้เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น นอกจากความรู้ เบื้องต้นขั้นพื้นฐานที่ใช้สอนในโรงเรียน และความรู้ขั้นสูงเกี่ยวกับศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพของบุคคล รวมทั้งช่วยสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแล้ว ประชากรของสังคมที่มีพัฒนาอย่างยั่งยืน ยังต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโลกที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดจนประเด็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจของชาวโลก เพื่อให้สามารถตัดสินใจและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม มีความสอดคล้องกับแนวคิดและแนวทาง ที่คนส่วนใหญ่ยอมรับ

2. ทักษะ (Skills) นอกจากความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาระดับโลก ดังกล่าวแล้ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ประชากรของโลกทุกคนยังต้องได้รับการเสริมทักษะ หรือความชำนาญ ที่จำเป็นต่อการดำรงตนในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามเงื่อนไขของสังคมหรือชุมชนที่ตนอยู่ร่วมอาศัย ตัวอย่างของกลุ่มทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่ยั่งยืน เช่น ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างปลอดภัย เป็นต้น

3. มุมมอง (Perspectives) การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นการส่งเสริมให้บุคคลสามารถมอง ได้รอบด้าน ครอบคลุมทั้งที่เป็นประเด็นปัญหาในระดับโลก และความเชื่อมโยงหรือผลกระทบของปัญหา เหล่านั้นในระดับท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์มีสาเหตุจากการตัดสินใจหรือการกระทำในอดีต และมีผลต่อเนื่องเป็นประเด็นข้อคิดสำหรับอนาคต ดังนั้น การเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมองให้เข้าใจถึงรากฐานของปัญหา และสามารถมองคาดการณ์ออกไปให้เห็นถึงความ น่าจะเป็นในอนาคต ซึ่งอาจมีทางเลือกสำหรับการตัดสินใจหรือแนวทางปฏิบัติได้หลายประการ ขึ้นอยู่กับข้อสมมติฐานหรือความต้องการของแต่ละคนในแต่ละสถานการณ์

4. ค่านิยม (Values) องค์ประกอบที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างความเข้าใจให้ประชากรโลกเกี่ยวกับค่านิยมที่เหมาะสมสำหรับสังคมที่ยั่งยืน เพื่อให้คนได้ตระหนักถึง แนวความคิดหรือพฤติกรรมที่ตนเลือกใช้เป็นแบบแผนในการใช้ชีวิตประจำวัน และทำความเข้าใจกับความคิด หรือพฤติกรรมที่คนอื่นใช้เป็นแบบแผนในชีวิตประจำวันเช่นกัน โดยผ่านกระบวนการพิจารณา ไตร่ตรอง และวิเคราะห์

นินาวาลย์ ปานากาเซ็ง แมงกาจิ (2551 : 14) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อนำสังคมไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องมีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมและมีความต่อเนื่องตลอดชีวิต ควรให้ผู้เรียนมีโอกาส แสวงหาและสะสมความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ปลูกฝังทัศนคติในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

สรุปการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน สามารถทำได้หลากหลายวิธีการ ด้วยกัน โดยเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่นำเสนอมาจะพบว่า สิ่งที่สำคัญที่สถานศึกษา ควรจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนก็คือ จะต้องพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมในมิติหลายด้านด้วยกัน หรือเพื่อความเข้าใจง่ายอาจเรียกชื่อย่อว่าหลัก 7 ค. ได้แก่ ความรู้ ความดี ความคิด ความเป็นไทย ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความเป็นสากล และความสุข ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่การจัดการศึกษาทุกระดับจะต้องพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ เพื่อให้มีสติปัญญาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือไปสู่การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเทศ รวมทั้งการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จะต้องเริ่มต้นด้วยการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้หรือได้รับการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ก่อน เพื่อจะใช้ปัญญาไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้เรียนวิชาความรู้สาระวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาแม่ และภาษาโลก ศิลปะ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐ และความเป็นพลเมืองดี ส่วนด้านความรู้ที่เน้นให้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น ความรู้เกี่ยวกับโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดี ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม การแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ ฯลฯ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิชาความรู้หรือศาสตร์ต่าง ๆ มีความจำเป็นและสำคัญที่จะต้องศึกษาเรียนรู้อย่างรอบด้านโดยจะเรียนรู้เฉพาะในสิ่งที่ตนสนใจเพียงอย่างเดียวไม่ได้แต่ต้องเรียนรู้ทุกสิ่งที่สามารถนำไปใช้ให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย สังคมโลก และสิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป และที่สำคัญการจัดการศึกษาไทยจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและความรู้เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่ไปด้วย จึงจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวและเห็นความสำคัญหรือความจำเป็น

2. ความดี หรือคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาผู้เรียนจะไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ สถานศึกษาทุกระดับต้องให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนดีหรือมีคุณธรรมจริยธรรมก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งจะต้องพัฒนาคนให้เป็นคนดีอย่างแท้จริง โดยทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังเริ่มต้นตั้งแต่การจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ครู ผู้สอนและสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนบ่มเพาะให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมเน้นให้ผู้เรียนได้ทำความดี เสียสละนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สอนให้รู้จักคิดโดยเมื่อจะกระทำสิ่งใดก็ตามต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ถูกต้องดีงามไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับใครยึดคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลัก รวมทั้งควรมีแนวทางหรือกระบวนการเรียนรู้ที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นคนดีหรือมีคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่องไม่ใช่ทำเพียงเพื่อสนองตอบนโยบายต่าง ๆ แล้วก็หายไป และควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. ความคิด เป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะการคิดในระดับสูง รวมทั้งกรอบความคิด (Mindset) หรือมุมมองทัศนคติต่าง ๆ ทั้งนี้ที่ผ่านมาแม้ว่าการจัดการศึกษาทุกระดับสถานศึกษาจะมีความพยายามพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิด แต่ในความเป็นจริงยังพบว่าเด็กไทยยังขาดทักษะกระบวนการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะกระบวนการคิดในระดับสูง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในยุคชีวิตวิถีใหม่จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิด และการปรับกรอบความคิด (Mindset) เนื่องจากการจะพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้ดีจำเป็นต้องอาศัยการคิดเป็นพื้นฐานเพราะการคิดเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจะนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งอื่น ๆ และเป็นพลังที่สำคัญที่จะสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเน้นพัฒนาการคิดแบบองค์รวมหรือรอบด้านโดยรู้จักเชื่อมโยงความคิด และพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดหลากหลายมุมมอง รวมทั้งใช้การคิดในการนำไปสร้างค่านิยมที่ดีที่ถูกต้อง

4. ความเป็นไทย เป็นการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เห็นคุณค่าหรือมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย โดยเรียนรู้ในหลายมิติเกี่ยวกับวิถีความเป็นไทย เช่น ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ อาหารการกิน และการแต่งกาย ฯลฯ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักชาติ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย เป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาควรสืบสานต่อยอดที่จะไม่ให้เกิดหรือเยาวชนรุ่นหลังลืมเลือนสิ่งที่มีค่าต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยมาช้านาน โดยพยายามส่งเสริมการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบเนื่องจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรักภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย รวมทั้งจะทำให้เกิดความรักความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และสามารถที่จะทำให้คนไทยปรับตัวอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้อง ทั้งนี้ในสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบันจะเห็นได้ว่าหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเริ่มให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการนำ

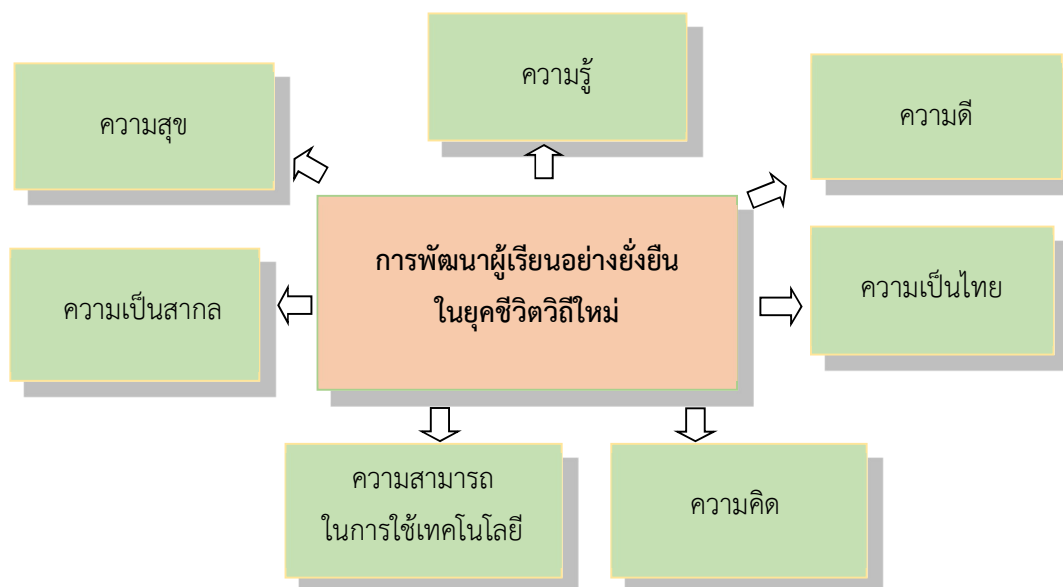
เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าหรือประโยชน์มากที่สุด ดังนั้นในยุคชีวิตวิถีใหม่ รวมทั้งโลกแห่งอนาคตจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งต้องส่งเสริมความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะต่าง ๆ ของผู้เรียนในด้านการใช้เทคโนโลยีให้มีความเชี่ยวชาญ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้เรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอผลงาน การใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่สะท้อนให้เห็นความจำเป็นของผู้เรียนทั่วโลกต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่ในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาในช่วงประสบปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ก็คือ ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในการเรียนแบบออนไลน์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โปรแกรม Zoom, Microsoft Teams เป็นต้น

6. ความเป็นสากล เป็นลักษณะที่มนุษย์มีร่วมกันไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ใด เช่น การสื่อสารด้วยภาษา คติความเชื่อ การสร้างกฎระเบียบทางสังคม และการแสดงออกทางศิลปะ และดนตรี (Brown, 1991 : 84) การจัดการเรียนรู้ในยุคชีวิตวิถีใหม่สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมเรื่องความเป็นสากลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติและปรับตัวให้รู้เท่าทันในการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป สำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นสากลเป็นพลเมืองโลกที่ดี สถานศึกษาจำเป็นต้องบ่มเพาะให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่ห่วงใยผู้อื่นและโลกอย่างจริงจัง โดยพลเมืองโลกที่ดีต่างต้องตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองในฐานะสมาชิกในสมาคมโลกที่กว้างขวาง รวมทั้งพร้อมที่จะปฏิบัติหรือริเริ่มสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนสิ่งที่ตนเองเชื่อมั่นในทางที่ถูกต้องและดีงาม

7. ความสุข เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องคำนึงถึงความสุขของผู้เรียน โดยหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ที่จะประพฤติปฏิบัติต่อผู้เรียนให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดี หรือมีความทุกข์กายทุกข์ใจ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในยุคชีวิตวิถีใหม่ครูจะต้องเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของผู้เรียน เป็นผู้ให้ ผู้เสียสละเต็มเปี่ยมไปด้วยความรักความเมตตาพร้อมที่จะให้การสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถที่จะนำความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ประสบการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตให้มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่ทำให้ผู้อื่น สังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบข้างเดือดร้อน และจะต้องสามารถบริหารจัดการให้ทุกองค์สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสมดุล นำมาซึ่งความสุขสงบในประเทศชาติ และการอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข จึงจะทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืนได้อย่างแท้จริง เพราะหากทุกคนมีชีวิตที่มีความสุขย่อมสามารถที่จะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้น้อยลง

สำหรับแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างยั่งยืนในยุคชีวิตวิถีใหม่ที่น่าเสนอมาทั้งหมดในข้างต้นเป็นมุมมองของผู้เขียนอาศัยบนหลักการและเหตุผลทางด้านวิชาการ เพื่อเป็นทางเลือกให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ขับเคลื่อนในการพัฒนาผู้เรียน โดยสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ที่สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาผู้เรียน

ได้อย่างยั่งยืนสามารถทำได้ง่าย เป็นสิ่งที่ไม่ได้มีความยุ่งยากซับซ้อนจนเกินความสามารถและกำลัง ที่สถานศึกษาทุกระดับจะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในสังคมฐานชีวิตวิถีใหม่และในสังคมอนาคต โดยสามารถยึดหลักแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน เรียกว่า 7 ค. ได้แก่ ความรู้ ความดี ความคิด ความเป็นไทย ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความเป็นสากล และความสุข ดังแผนภาพที่แสดงไว้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 การพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืนในยุคชีวิตวิถีใหม่

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ยุคชีวิตวิถีใหม่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำหรับความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ยุคชีวิตวิถีใหม่เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน มีด้วยกันหลายประการดังนี้

1. สถานศึกษา ครู และผู้สอน สามารถจัดการเรียนรู้ได้สนองตอบความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคม
2. สถานศึกษา ครู และผู้สอน สามารถปรับตัวในด้านการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับบริบทต่าง ๆ ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
3. สถานศึกษา ครู และผู้สอน มีความตื่นตัวในการปฏิบัติการเรียนรู้ และพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรมที่แปลกใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ
4. ผู้เรียน มีโอกาสและทางเลือกที่หลากหลายในการเลือกช่องทางการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะ และสมรรถนะต่าง ๆ ของตนเอง เช่น ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ฯลฯ

6. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม สามารถที่จะนำความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

7. สังคมไทยได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้คนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นมิตร

สรุป

การจัดการเรียนรู้ในยุคชีวิตวิถีใหม่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ในสังคมไทย สถานศึกษามีความจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ เริ่มตั้งแต่การบริหารจัดการ และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบทสภาพการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สนองตอบความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง สังคมในการใช้ชีวิตแบบใหม่ สำหรับการจัดการเรียนรู้ในยุคชีวิตวิถีใหม่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สถานศึกษาสามารถจัดการจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบด้วยกันในการพัฒนาผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนรู้ผ่านทีวี (On-Air) การจัดการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต (Online) การจัดการเรียนรู้แบบตามความต้องการ (On-demand) การจัดการเรียนรู้ด้วยการนำส่งเอกสารที่บ้าน (On-Hand) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (On-Technology-based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (On-Self-Directed Learning) และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยยึดกรอบแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในหลายมิติด้วยกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ ซึ่งเรียกชื่อย่อว่า 7 ค. ได้แก่ พัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ความดี ความคิด ความเป็นไทย ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความเป็นสากล และความสุข เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา บุญภักดี. (2563). การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 19 (2), A1-A6.
- กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอน ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2564 ในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- θειอน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ (Design- Based New Normal) : ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19. *วารสารศิลปะการจัดการ*. 1 (2), 1-10.
- นินาวาลย์ ปานากาแข็ง แมงกาจิ. (2551). *การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปะการจัดการ*. 4 (3), 783-795.
- เย็น ภูววรรณ. (2565). *ชีวิตวิถีใหม่ และ ความฉลาดทางดิจิทัล*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.thansettakij.com/general-news>.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2565). รู้จัก New Normal ฉบับราชบัณฑิตยสภา. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา; <https://news.thaipbs.or.th/content/>.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2563). *การออกแบบการเรียนรู้ใน New normal*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพร ปานดำ. (2563). พลิกวิกฤตสู่โอกาสของอาชีวศึกษาไทยบนความปกติใหม่. *วารสารสังคมศาสตร์ และ มานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 7 (5), 3-4.
- อำไพ หรรณารักษ์. (2555). *คิคมองคาดการณ์เกี่ยวกับ “การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย* นนทบุรี: สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- Donald E. Brown. (1991). *Human Universals*. New York: McGraw-Hill.
- Bill Gross. (2008). New Normal. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.vkplastic.com/2020/05/19/new-normal>.